

Oslo katedralskole

Programbeskrivelse NORDUNG

Vårt utgangspunkt

Oslo katedralskole er unik på mange måter. Skolen har preget norsk skolehistorie – og historie – siden 1153. Den første Stortingssalen lå i festsalen på Oslo katedralskole, landets eldste bibliotek er plassert på skolen og blant tidligere elever finner vi sentrale norske vitenskapsmenn, diktere, statsministere, billedkunstnere, skuespillere, biskoper, en konge og en nobelprisvinner.

Skolen er unik, også i 2025. Historien påvirker kulturen på skolen. Det er høye faglige ambisjoner, elevene er svært nysgjerrige, både faglig og på verden, og de bruker skolen fra klokken 0800 til 2000 hver dag for å fordype seg i faglige og utenomfaglige interesser gjennom skolens elevlag. Elevene på Katta gjør det svært bra faglig, og hvert år er det flere som kvalifiserer seg til studier på toppuniversiteter verden rundt.¹

Vi tar med oss skolens sterke læringskultur inn i NORDUNG-prosjektet. Skolens lærere har gjennomgående et høyt faglig ambisjonsnivå på elevens vegne. Sammen med at internasjonalisering allerede er en sentral del av vår strategiske plan, og at flere av lærerne på skolen har deltatt i nordiske samarbeidsprosjekter ved tidligere anledninger, utgjør dette et godt utgangspunkt for en tydelig faglig forankret satsing på det nordiske. Håpet er at deltakelsen vår i prosjektet vil kunne gi elevene våre en sterkere bevissthet rundt det nordiske fellesskapet, og at de skal sitte igjen med en følelse av å være unge ikke bare i Norge, Europa og verden, men også i Norden.

Vårt NORDUNG-prosjekt

Vi deltar i NORDUNG-prosjektet med fire lærere som samlet sett underviser i mange av de humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagene skolen tilbyr. Tre av lærerne som har vært med i prosjektet inneværende skoleår blir også med videre neste år. I tillegg får vi inn en ny lærer for å få spredd fokuset på det nordiske til flere lærere og dermed også flere elever. Inneværende skoleår har mesteparten av den NORDUNG-relaterte undervisningen foregått i to vg1-klasser. Vi ønsker å fortsette arbeidet i disse to klassene. Siden det er få teoretiske fellesfag på vg2 i Norge, og også på grunn av at NORDUNG-lærerne som skal ha disse klassene neste år er norsklærere, er det i hovedsak i norsk at den NORDUNG-relaterte undervisningen i disse klassene vil foregå. Vi vil også videreutvikle prosjektet vårt ved å inkludere flere klasser enn det som har vært tilfelle i år. Flere av NORDUNG-lærerne skal ha norsk på vg3 neste skoleår, og samfunnskunnskap på vg1 er også dekket. Prosjektet kommer dermed til å dekke klasser på alle trinn.

På tross av at undervisningsoppleggene vi planlegger er fagspesifikke, har vi noen røde tråder som binder dem sammen. Stikkordene er bærekraft og politiske holdninger i klimaspørsmål. Da Unge Høyre-leder Ola Svenneby erklærte at «Generasjon Greta Thunberg er død» i etterkant av at de norske skolevalgresultatene ble offentliggjort høsten 2023, utløste det en debatt om klimaengasjement i Norge. Selv om mange tok avstand fra både retorikken og det å omtale synkende idealisme og engasjement blant unge som noe positivt, erkjente også flere at Svenneby hadde et poeng. Skolestreiker og klimabøl har ikke samme oppslutning som for få år siden, og det hele virker som en del av en større tendens: Klima er mindre viktig for velgerne enn før. I hvilken grad ser vi den samme utviklingen også i resten av Norden? Hva skyldes det synkende engasjementet og den økende resignasjonen blant unge? Disse spørsmålene er særlig relevante å ta med inn i et skoleår hvor det er stortingsvalg i Norge tidlig på året, noe som kommer til å være et sentralt tema i samfunnskunnskap.

Bærekraft er også temaet for samarbeidsprosjektet vi er i gang med å utvikle sammen med våre samarbeidsskoler i Sverige og Danmark, Malmö Borgarskola og IBC Kolding. Førstnevnte skole har vi allerede hatt elevutveksling og faglige samarbeid med inneværende skoleår. Vi hadde blant annet elever og lærere på besøk i den tverrfaglige prosjektuka vår. Temaet for årets prosjektuke var “Nord”, og arbeidet med denne uka har vært en sentral del av det å implementere nordisk tematikk i skolens helhetlige profil. Rammene for uka er publisert

¹ Jf. skolens strategiske plan: <https://oslo-katedral.vgs.no/siteassets/dokumenter/strategisk-plan-2024-oks.pdf>

på Norden i skolen, og dette kan man dermed lese mer om der. Selv om ikke temaet blir akkurat det samme for prosjektuka neste år, håper vi at å arbeide med et nordisk perspektiv blir mulig også da. Som del av samarbeidet med de to andre skolene har vi også sendt inn en Nordplus-søknad som vi venter på svar på. Ambisjonen med prosjektet, og den tilhørende søknaden, er å utvikle felles undervisningsopplegg, reflektere rundt undervisning om det nordiske på tvers av land og få midler til å kunne gjennomføre elevutveksling mellom alle de tre landene. Dette er et langtidsprosjekt som forhåpentligvis vil kunne ivareta og videreføre vårt fokus på det nordiske også etter at NORDUNG-perioden er ferdig.

Samfunnskunnskap

"Et integrert Norden handler om å gjøre oss tryggere, men det handler også om at vi kan utrette mer sammen enn hver for oss." Sitatet kommer fra tidligere utviklingsminister Anne Beathe Tvinnereim, da hun 8. oktober 2024 holdt en redegjørelse for Stortinget om nordisk samarbeid. Siden da har vi vært vitne til en brytningstid i det internasjonale samfunnet, der USA trekker seg lenger vekk fra Europa, og regionalt samarbeid får en ytterligere forsterket relevans. Dette gjør behovet for nordisk samhold enda viktigere på flere samfunnsområder, som handel, forsvar og beskyttelse av demokratiske verdier. Derfor er det naturlig å fortsette skolens NORDUNG-prosjekt i faget Samfunnskunnskap.

Læreplanen i faget inkluderer en rekke tema der det vil være aktuelt å undersøke problemstillinger i en nordisk kontekst. I tillegg til det internasjonale samfunnet og utenrikspolitikk, tar faget for seg tema som styreform, bærekraft, identitetsutvikling og menneskerettigheter, med et spesielt fokus på urfolks rettigheter i Norden.

I faget ønsker vi å trekke inn Norden på flere områder underveis i skoleåret. Til Norden i skolen planlegger vi et undervisningsopplegg som vil undersøke likheter og forskjeller i de nordiske landenes valgsystemer. Fokuset her vil være på betydningen ulike former for parlamentarisme og ulike sperregrense, og hvordan det gir utslag i ulike regjeringstyper og partilandskap.

Norsk

I norskfaget inneværende skoleår har vi latt norske og svenske elever møte hverandre digitalt for å dele tekster og leseopplevelser på hverandres morsmål. Slike lavterskelmøter ønsker vi å ha flere av også neste skoleår. Det at vi også har fått en dansk samarbeidsskole er et godt utgangspunkt for å få det til med elever fra alle de tre skandinaviske landene.

I norsk på Vg2 vil vi også integrere et nordisk perspektiv i arbeidet med flere av de mer spesifikke læreplanmålene. Det nordiske perspektivet kommer blant annet fram i sagalitteraturen. For eksempel i *Sagaen om Gunnlaug Ormstunge* kommer det nordiske perspektivet også fram gjennom hovedpersonens reiser til andre land både i og utenfor Norden. Her er det mulig å ha et nordisk blikk på sagaen i tillegg til det norske blikket.

I perioden 1500-1800 er det også naturlig å ha et nordisk perspektiv på undervisningen siden vi her skal arbeide med den dansk-norske felleslitteraturen. Her er det også naturlig å trekke inn tekster på svensk fra den samme perioden.

I læreplanen er det også kompetansemål knyttet til språk, og disse målene har et nordisk perspektiv slik de er formulert. Elevene skal sammenlikne norsk med svensk, dansk og norrønt. I tillegg åpner den norske språkhistorien for et nordisk perspektiv siden Norge hadde dansk som skriftspråk fram til språkreformene på 1900-tallet, og her er det mulig å sammenlikne med språkhistorien i Sverige.

Også i norsk på Vg3 kommer det nordiske til å stå sentralt, særlig i arbeidet med skjønnlitteratur. Vi har tradisjon for å utforske kulturhistorien med et tematisk blikk, for eksempel ved å se på den realistiske tradisjonen gjennom temavinklingen "sannhet, løgn og virkelighet" og den modernistiske tradisjonen gjennom "fremmedgjøring og utenforskap". I dette arbeidet vil vi inkludere tekster fra andre nordiske land i større grad enn før, for eksempel ved å utforske tekster av forfattere som Selma Lagerlöf, Karen Blixen og August Strindberg komparativt med tekster av samtidige norske forfattere.

Det er flere norskfaglige undervisningsopplegg på vei til Norden i skolen. Som et eksempel på hvordan et kurs med nordisk fokus kan inngå i en tverrfaglig prosjektuke, vil vi publisere et opplegg som med utgangspunkt i både filmer og skjønnlitterære tekster utforsker om det er en særegen form for melankoli i nordiske kulturuttrykk. Opplegget er inspirert av arbeidet dansklærer Lotte Prætorius har gjort om denne tematikken. I tillegg vil vi også publisere et opplegg som har vært gjennomført på vg3, og som er under videreutvikling for vg1, som handler om å utforske tekster på tvers av ulike sjangre med et økokritisk perspektiv.